

3. **Вдосконалення методів.** Розвиток освітніх програм передбачає вдосконалення не тільки змісту і методологічних підходів, але й впровадження прогресивних педагогічних технологій, які стимулюють активну пізнавальну діяльність студентів. Ділові ігри, аналіз конкретних ситуацій, соціально-психологічний тренінг стали для факультету так само звичайними формами навчальної роботи як лекції, семінари, практичні заняття. Викладачі, що використовують нові форми проведення занять, пройшли спеціальну підготовку на Міжнародному тренінг-семінарі, який проводили професори Ренселаерського політехнічного інституту (США) у Києві в 1994 році.

Створення різноманітних форм поточного контролю та оцінювання знань також сприяють збільшенню пізнавальної активності студентів. Адаптація тестових методик, традиційних для США та Німеччини, в умовах Національного технічного університету України дала змогу підвищити вимоги до підготовки менеджерів на рівень міжнародних стандартів.

РАЦІОНАЛЬНИЙ ШЛЯХ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В СВІТОВУ ОСВІТЯНСЬКУ ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ

Ю. Жук

*Полтава, Кооперативний
інститут*

Людство працює над створенням товару у вигляді матеріальних благ і послуг, який щоденно продається, купується, споживається. Основне в цьому гігантському дійстві, щоб товар знайшов покупця, не перетворився на ніщо, в даремно витрачені ресурси. Інакше крах економіки. Прикладом є розвал економіки СРСР - багатющої імперії.

Розглядаючи вищу освіту в макроекономічному аспекті, відзначимо, що вона створює особливий товар, дорогий товар. На його творення витрачається людиною до третини її життя і до 23000 доларів за рік навчання. Ця сума оплачується суспільством у вигляді податків, батьками, самим споживачем знань, пожертвувача-

ми. За прогнозами, вона може зрости вже на початку ХХІ ст. до 40000 доларів. Це викликає занепокоєння і спонукає до пошуку зниження вартості підготовки фахівців і в найпотужнішій американській кузні кадрів. В США немає міністерства освіти в нашому розумінні. Щоб вижити в конкуренції, кожний навчальний заклад йде своїм шляхом, але так чи інакше використовує надбання теорії стандартизації, менеджменту і маркетингу.

Освіта обслуговує відповідну систему економіки. Значить українську вищу освіту необхідно спрямувати на обслуговування ринкової економіки. Але цьому заважає наша необізнаність з глибокими принципами її функціонування, амбіції, безвідповідальність, небажання адміністраторів прислухатись до здорового глузду. Люди, що бувають за кордоном, можливо, і з добрими намірами стараються побачене в чистому вигляді впровадити в нашу освіту, забуваючи просту істину, що якісний товар виробляється з відповідної сировини. В результаті Міністерства насильно впроваджує непродуману модель освіти, яка руйнує кращі наші здобутки, марнує кошти, а головне - життя молодим людям. Про непродуманість свідчить і те, що для обслуговування ринкової економіки запропоновано ВР України затвердити радянський закон "Про освіту" - закон збанкрутілої економічної системи.

Багаторічна робота автора над проблемою удосконалення освіти привела до узагальнень, що лягли в основу нашої моделі вищої освіти для України: вища школа фактично готує менеджерів для галузей господарства і галузей знань, які забезпечують взаємодію знань, систем, людей, технологічних процесів і т.п.; галузь відрізняється від іншої предметом діяльності - особливостями створення товару; "предмет" галузі з точки зору освіти - це категорія, що включає відповідну кількість знань, умінь і навичок, які дозволяють створити товар галузі; освіта, яка обслуговує ринкову економіку, повинна в собі нести ринкові принципи: якість, економічність, мобільність, конкурентність, свободу вибору, що базуються на філософії етичного маркетингу, і відкритість до самовдосконалення.

Якщо вища школа готує менеджерів, то вона повинна готувати їх для відповідних ланок управління, наприклад, нижчої, середньої, вищої. Звідси впливає поділ освіти на ступені, де готуються фахівці послідовно для відповідної ланки управління галузі. Тут

знаходяться і кваліфікаційні рівні. Характер діяльності ланок окреслює завдання ступеням на забезпечення фахівців відповідним комплексом знань для виконання роботи по створенню товару галузі.

Виходячи з викладеного, наявної бази і соціально-економічного стану України, нами пропонується поетапне впровадження двоступеневої моделі вищої освіти. Підкреслимо, що ступені в нашій моделі мають інший зміст і цілеспрямованість, ніж в міністерський моделі.

В загальному I-ий ступінь вищої освіти в нашій моделі забезпечує фахівцям нижчу і середню ланки управління конкретної галузі господарства або знань. Навчальний план в основі передбачає надання знань, умінь і навичок з “предмету” галузі. В деталях забезпечує взаєморозуміння спеціалістів галузі в створенні товару, передбачає конкурентність, на ринкових засадах створює умови підвищення рівня підготовки, забезпечує випускникам більшу свободу вибору на ринку праці, раціонально вирішує соціально-економічні проблеми дітей і батьків, є базою для правильного вибору кар’єри.

2-ий ступінь поглиблює і розширює знання випускників 1-го ступеня в напрямку спеціалізації. Готує фахівців для середньої і вищої ланок управління галузі. Навчальний план цього ступеня передбачає надання глибоких знань з вузької спеціалізації, а також знань для розуміння взаємодії галузі з іншими галузями в економічній системі чи підсистемі з метою створення найдешевшого і якіснішого товару галузі. Передбачає конкурентність і правильний вибір напрямку діяльності згідно з внутрішніми, особистими можливостями. (Докладніше див. публікації, зокрема “Освіта” від 22.02.93, “Урядовий кур’єр” № 91-92, 1995). В нашій моделі на конкурсній основі передбачено місце і шлях досягнення наукових ступенів бакалавра, магістра, кандидата і доктора наук.